

CUNG CÁCH TỔ CHỨC VÀ KẾT QUẢ KÊU GỌI ĐẦU TƯ?

NGUYỄN DINH QUẾ

(Khoa Quản trị Kinh doanh Trường DHKT. TP. HCM)

Lần đầu tiên Diễn đàn Đầu tư Việt Nam (Investment Forum for Vietnam) đã được tổ chức thực hiện tại Thành phố Hồ Chí Minh từ ngày 11 đến 15-3-1991.

Đây là một Hội nghị kinh tế quan trọng do Ủy ban Nhà nước về Hợp tác đầu tư tổ chức với sự hỗ trợ của Tổ chức Phát triển công nghiệp (UNIDO) và Chương trình Phát triển Liên Hiệp Quốc (UNDP) nhằm giới thiệu các dự án đầu tư ưu tiên, sẵn sàng tạo điều kiện thuận lợi để các nhà đầu tư nước ngoài cùng các chủ đầu tư trong nước hợp tác thực hiện hầu góp phần đẩy mạnh tốc độ phát triển kinh tế xã hội đất nước ta trong thời gian tới.

Diễn đàn Đầu tư ngay từ những ngày chuẩn bị đã gây một tiếng vang lớn trong và ngoài nước và đã thu hút số khách tham dự khá đông đảo, vượt xa số dự đoán ban đầu của Ban Tổ chức. Số khách nước ngoài đã lên đến trên 600 người, bao gồm đại diện các công ty, xí nghiệp 29 nước trên thế giới. Về phía Việt Nam có gần 200 nhà kinh doanh từ 44 tỉnh, thành phố về dự.

Nhìn về địa điểm và sự chuẩn bị cơ cấu tổ chức của Diễn đàn, người ta thấy Hội trường Thống Nhất đã chứng tỏ có một phong cách và vị trí khá thuận lợi để tổ chức các Diễn đàn theo qui mô quốc tế.

Ngay khu sân đường mới bước lên Hội trường, các dãy bàn hướng dẫn, thông tin và phân phát tài liệu kẻ nối tiếp san sát; có loa phóng thanh để thông báo nhắc nhở các chủ đầu tư có dự án tiếp xúc với các nhà đầu tư nước ngoài; kế cận khu vực này là một hội trường có dựng các vách ngăn để phân chia thành nhiều "phòng nhỏ" có ghi số để các nhà đầu tư nước ngoài trực tiếp thương thảo với đối tác của mình theo sự sắp xếp và hẹn gặp của Ban tổ chức.

Một hội trường khác được sử dụng

làm nơi họp mặt của các nhà đầu tư. Tại đây đại diện Ban tổ chức, các cơ quan chức năng thẩm quyền Trung ương và Thành phố giải thích các qui định trong Luật Đầu tư, các văn kiện hướng dẫn thi hành luật đầu tư, giải đáp tất cả các ưu tư thắc mắc của các nhà đầu tư trong nước và nước ngoài cũng như Việt kiều đang có ý định tham gia hợp tác đầu tư. Khu hành lang ở trên lầu triển lãm các sản phẩm, các mẫu hàng mới có nhiều triển vọng, các mô hình của một số dự án có hiệu quả kinh tế cao đang sẵn sàng chờ đón sự hợp tác thực hiện của các nhà đầu tư nước ngoài... Tổ chức viễn thông quốc tế VT cũng đặt một bàn liên lạc ngay tại khu sảnh đường của Hội trường, sẵn sàng giúp các nhà đầu tư liên hệ và biết ngay tại chỗ tình hình, giá cả hàng hoá, chứng khoán, tiền tệ... từng giờ trên thị trường các nước trên thế giới.

Nói chung về mặt sắp xếp và bố trí cơ cấu, Diễn đàn Đầu tư thể hiện một kỹ thuật và phong thái tổ chức hội nghị của các nước công nghiệp tiên tiến. Tuy nhiên, nếu nhìn vào một số chi tiết sự vụ người ta thấy rõ công cuộc tổ chức Diễn đàn chưa hoàn hảo, vẫn còn một số "luộm thuộm" như sau:

- Ban tổ chức đã không chuẩn bị việc phát các ký hiệu cho các xe hơi của khách tham dự. Xe đến Hội trường phải đậu lại ngoài cổng, các tài xế phải chạy vào trong khu Hội trường xếp hàng xin ký hiệu, tạo ra tắc nghẽn giao thông, gây ấn tượng không đẹp cho khách nước ngoài. Nhiều vị khách phải bỏ xe đi bộ vào Hội trường.

- Ban tổ chức không chỉ định một tiểu ban đón khách và hướng dẫn cụ thể cho từng người, từng đoàn. Nhiều khách nhón nhác đi lòng vòng không biết phải vào đâu trong khi đó mi-crô của bàn Tiếp tân thụ động phát ra những thông báo nghe không rõ.

- Không thông báo rõ Danh sách các chủ đầu tư VN để khách nước ngoài tiện tìm gặp. Khách buộc phải đến nhờ bàn tiếp tân kiểm soát. Diễn đàn theo đúng nghĩa không phải là nơi đến nghe diễn văn mà chủ yếu đến để giao tiếp. Thế nhưng khách chẳng thể dễ dàng biết mình sẽ giao tiếp với ai!

Đầu sao, vạn sự khởi đầu nan; đây là lần đầu tiên VN tổ chức được Diễn đàn có phong cách tổ chức theo mô hình quốc tế. Tuy còn nhiều sơ suất, nói chung, vẫn phải được coi là một bước tiến đáng kể trong nỗ lực hội nhập vào cung cách làm ăn của thế giới văn minh và tiến bộ.

Điều mà nhiều người quan tâm và chú trọng chờ đợi, đó là mục đích và kết quả cụ thể của Diễn đàn Đầu tư đã đạt được là những gì?

Phải nói ngay, Diễn đàn lần này mới chỉ gặt hái được những kết quả rất khiêm nhường.

Thật vậy, Danh mục dự án kêu gọi đầu tư gồm 187 dự án được giải thích là các dự án ưu tiên. Nếu các nhà đầu tư nước ngoài và các chủ đầu tư trong nước đi đến thỏa thuận hoàn toàn thì có thể được Ủy ban Nhà nước về Hợp tác đầu tư cấp giấy phép ngay tại chỗ. Ngoài ra còn có nhiều dự án dự phòng khác cũng sẵn sàng đón tiếp và bàn thảo để đi đến hợp tác cụ thể.

Thế nhưng kết quả sau 4 ngày làm việc liên tiếp, đến ngày kết thúc Diễn đàn 15.3.91, chỉ có 11 dự án sau đây được tiến hành ký các bản thỏa thuận (Memorandum) và được cấp giấy phép đầu tư:

1. Dự án Công ty khai thác vàng Đồng Miêu QN-DN
2. Dự án Liên doanh bột màu Biên Hoà
3. Dự án Công ty ORSAN Vietnam
4. Dự án Công ty Liên doanh SAS Hanoi Royal Hotel
5. Dự án Liên doanh khách sạn 700 Trần Hưng Đạo
6. Dự án Liên doanh sản xuất tấm bông PE
7. Dự án Liên doanh Vietconsult Int.
8. Dự án Công ty 100% vốn nước ngoài VEDAN -VN
9. Dự án Liên doanh chế biến và xuất khẩu gỗ KORESVINA
10. Dự án Công ty 100% vốn nước ngoài ScansicViet
11. Dự án Liên doanh Advance Pacific Hotel

Trong số 11 dự án được cấp phép kể trên, phần lớn lại không thuộc Danh sách 187 dự án ưu tiên được giới thiệu.

2. PHÁT TRIỂN KINH TẾ

GHI NHẬN VỀ BUỔI TRẢ LỜI GIẢI ĐÁP CÁC CÂU HỎI CỦA KHÁCH ĐẦU TƯ

UYÊN MY

Như vậy số dự án được các nhà đầu tư nước ngoài chấp nhận hợp tác so với tổng số dự án đầu tư cần mời hợp tác, tỉ lệ này còn quá thấp. Nếu so sánh tổng số vốn đầu tư của 187 dự án trong đó có nhiều dự án cỡ lớn (Nhà máy điện phân Nhôm và Nhà máy Thủy điện tại Gia Lai Công Tum vốn đầu tư 1200 triệu USD; Dự án khai thác và chế biến bôxít tại Lâm Đồng vốn đầu tư 1000 triệu USD...), tỉ lệ này lại càng quá bé nhỏ.

Nếu đối chiếu về ngành kinh tế của các dự án được các nhà đầu tư nước ngoài chú ý tham gia hợp tác, người ta thấy 11 dự án trên chỉ gồm những dự án thuộc các ngành thu lãi nhanh, vốn đầu tư tương đối ít, trang bị kỹ thuật không quan trọng.

Ngoài 11 dự án được ký kết thỏa thuận và được cấp giấy phép đầu tư, nhiều dự án khác trong danh sách được giới thiệu cũng đã được các nhà đầu tư khác quan tâm. Tuy chưa ký bản thỏa thuận và chưa được cấp phép nhưng nhiều dự án khác đã được hai bên bàn bạc sơ bộ..., hứa hẹn sau Diễn đàn sẽ tiếp tục trao đổi cụ thể hầu có thể tiến đến thực hiện hợp tác đầu tư. Tuy nhiên, số dự án được "bàn bạc sơ bộ" này cũng chỉ đạt thêm vài chục trên một danh sách gần 200 dự án ưu tiên.

Nói chung, nhìn vào các con số và tỉ lệ kể trên, người ta thấy kết quả cụ thể đạt được bước đầu còn quá giới hạn.

Tuy nhiên, rất cần thiết phải có tầm nhìn bao quát để nhận ra rằng lần đầu tiên đất nước Việt Nam chúng ta đã tổ chức được một Diễn đàn loại quốc tế có tầm cỡ lớn nhất từ trước đến nay trong khi lệnh cấm vận của Hoa Kỳ vẫn chưa giải tỏa và số khách đầu tư nước ngoài đổ về tham dự rất đông với gần 700 nhà kinh doanh thuộc đủ mọi khu vực trên thế giới: Á Châu, Úc Châu, Bắc Âu, Tây Âu, Bắc Mỹ...

Hơn thế nữa, mặc dù số dự án đầu tư được ký kết và được chú ý bàn bạc trong Diễn đàn chưa nhiều, nhưng Diễn đàn đã mở ra một chân trời cho các nhà đầu tư các nước biết đến tiềm năng và nhu cầu của đất nước chúng ta, biết rõ chủ trương chính sách mở cửa của chúng ta, nhận ra còn nhiều cơ hội để đến với chúng ta, làm ăn cùng có lợi trên mảnh đất này... Tóm lại, Diễn đàn Đầu tư đã đánh dấu một bước đi lên trong quá trình hội nhập vào kinh tế thế giới, hứa hẹn trong tương lai những cuộc hợp tác ngày càng có tầm cỡ sâu rộng hơn giữa Việt Nam và quốc tế.

● NDQ.

Sẽ không ngạc nhiên chút nào khi cả hội trường lớn và nhỏ của toà nhà Thống Nhất chật cứng khách nước ngoài dự buổi trả lời các câu hỏi liên quan đến các vấn đề thủ tục, lĩnh vực tài chính, ngân hàng, xuất nhập khẩu, chế độ lao động... khoảng 40 câu hỏi mà thực chất hầu hết hàm ngụ ý "được phép hay không" đã được các thứ trưởng các bộ và cơ quan liên hệ trả lời cặn kẽ. Tất nhiên, không phải mọi yêu cầu (qua các câu hỏi) đều được thỏa mãn. Có lẽ vì thế mà, tâm lý ngữ học mà nói, các câu hỏi hầu hết thuộc diện câu hỏi đóng và trực tiếp, thành thử các câu trả lời tương ứng sẽ thuộc dạng câu trả lời gián tiếp với cấu trúc: Phát biểu + Nhưng (tuy nhiên...) Tỉ như:

Hỏi: Xí nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài có được phép làm đại lý cho các công ty nước ngoài không? Bên nước ngoài có được phép liên doanh với bên Việt Nam để làm đại lý bán các loại hàng nhập vào Việt Nam không?

Trả lời: Hiện nay chúng tôi chưa có qui chế về việc cho làm đại lý mua bán xuất nhập khẩu. Tuy nhiên, chúng tôi không loại trừ các trường hợp xin lập đại lý mua bán vật tư, nguyên, nhiên vật liệu, phụ tùng máy móc, thiết bị, thiết thực đáp ứng các nhu cầu sản xuất.

Hỏi: Công ty nước ngoài có được phép trực tiếp tuyển dụng nhân viên hay không?

Trả lời: Các công ty nước ngoài có quyền tuyển dụng nhân viên theo yêu cầu

của mình. Nhưng phải qua quá trình sau đây: Sở lao động hoặc Công ty dịch vụ lao động... Trong trường hợp nhân sự đó không đáp ứng được các nhu cầu của các công ty, các công ty mới có thể trực tiếp loan báo tuyển dụng.

Hỏi: Công ty nước ngoài có tài khoản ngoại tệ trong các ngân hàng của Việt Nam có quyền tự do rút ngoại tệ ký gửi không?

Trả lời: Chúng tôi tôn trọng quyền sở hữu trên các tài khoản đó. Nhưng nếu số ngoại tệ rút ra lớn, xin thông báo trước để chúng tôi tiện chuẩn bị thu xếp.

Có lẽ khách nước ngoài quen với các câu trả lời trực tiếp hơn như cảm nghĩ của Ông Ruy Moreno của SGV Consulting (Philippin) (Tư vấn điện toán kế toán): "Đây là sự tái xác định những gì tôi đã biết, làm rõ ràng hơn các đường lối. Thành ra đối với tôi không bất ngờ gì. Nhưng với bất cứ ai khác có thể họ không quen". Hoặc ông Philippe Le Goneff của CGM: "Tôi thành thật nói rằng các câu hỏi-trả lời đó không có tính chất đột ngột, đã được soạn trước. Theo ý tôi, như thế không cho phép nhìn thấy thực tế mọi việc. Nên có những câu hỏi từ mọi phía, không chuẩn bị trước; như thế sẽ cho phép có một sự trao đổi cái nhìn tương đối chính xác. Có cảm tưởng như đó là một cái gì được đọc. Nên có một loại diễn đàn mà ở đó người ta đặt đủ thứ câu hỏi, kể cả các câu hỏi gây phiền phức, để người ta có thể hiểu rõ điều gì đang diễn ra tại Việt Nam, hầu có thể chuẩn bị tốt nhất cho tương lai".

Tất nhiên, đây chỉ là vấn đề có tính cách phương pháp tổ chức, cách thức tiếp cận và ngôn ngữ phát biểu. Có lẽ một số người nước ngoài, nhất là phương Tây, thích một kênh truyền thông (Canal de communication) trực tiếp. Tuy nhiên, nhu cầu có được một bản ghi các câu hỏi và trả lời, như thể một cuốn cẩm nang, lại đòi hỏi một sự chuẩn bị thận trọng chứ không thể ung khẩu đột xuất được. Tuy nhiên, dù là kênh truyền thông trực tiếp hay gián tiếp, đột xuất hay chuẩn bị, buổi giải đáp thắc mắc chiều 11.3 trong Diễn đàn Đầu tư Việt Nam cũng đã đáp ứng phần nào nhu cầu hiểu biết về những qui định luật lệ của nước chủ nhà. ●

UM.

Ông VÕ ĐÔNG GIANG
Phó chủ tịch SCCI